

Драгана Маринковић

УДК 331.586-057.875:027.52(497.11)

Библиотека „Димитрије Туцовић” Лазаревац

dragana.marinkovic@bibliotekalazarevac.org.rs

ДОБРИ ПРИМЕРИ БГ ПРАКСЕ

Сажетак: Библиотека „Димитрије Туцовић” је културна установа која се труди да пружи што квалитетније услуге и богату понуду разноликих садржаја корисницима свих узраста, у складу са својим ресурсним капацитетом. За то је потребно да се библиотека отвори према корисницима и заједници и да та синергија помогне у њеном оживљавању. Циљ овог рада је да скрене пажњу на улогу, значај и добре примере програма Бг праксе у којем се ангажују студенти Београдског универзитета који својим радом учествују у напретку и развоју многих јавних предузећа. Бг пракса омогућава студентима да обављају стручну праксу и стекну практична знања, вештине и релевантно радно искуство током студија и на тај начин унапреде своје академско образовање.

Кључне речи: пракса, студенти, библиотека, програми, практиканти.

Увод

Програм Бг пракса омогућава студентима да по јединственом моделу обављају стручну праксу у јавним и јавно-комуналним предузећима, организационим јединицама Градске управе, установама културе, градским општинама и тако стекну практична знања, вештине и релевантно радно искуство током студија. На тај начин могли би да унапреде своје академско образовање. У овом раду преносимо искуство које смо стекли радећи годинама као ментори студентима који су похађали овај програм.

Младима је потребно пружити шансу да покажу своје способности, да су корисни чланови заједнице и да имају таленат, а полазнике Бг праксе у Библиотеци „Димитрије Туцовић” у Лазаревцу подстицали смо да своје најбоље вештине искажу кроз рад са корисницима и на креативним програмима, као што су књижевне вечери, летње радионице и презентације. Сама чињеница да су корисни представља велику сатисфакцију, развија им осећај одговорности према раду и доприноси подизању њиховог

самопоуздања. Библиотека, поред рада са корисницима и вршења основне делатности, има улогу и да обезбеди равноправни приступ информацијама, њихову примену, информатичку и информациону писменост и учење на даљину за кориснике свих категорија и узраста. „Мноштво књига не чини библиотеку. У библиотеци су књиге и остали материјали систематски организовани, фондови су класификовани и каталогизирани, а позајмљивање материјала се одвија по одређеном систему”.¹

У данашње време у свим установама културе је мањак запослених и зато је потребно ангажовати што више младих кроз овакве програме. Библиотека „Димитрије Туцовић” труди се да обави све основне делатности са малим бројем запослених, а оно што чини једну установу јесу људи. Изговори и оправдања о недостатку финансија за програме и неадекватном броју запослених у погледу реализације програма и радионица су реалност, али уз предусретљивост и вољу лако се може успоставити сарадња са разним организацијама, удружењима и центрима за развој. „У култури понуде пројеката, неговање и одржавање ширег спектра партнерских односа постаје све важнији императив за организацију која се бори да дође до материјалних средстава. Партнерство формирано због неке специфичне понуде треба одржати и поново искористити за будуће понуде”.²

Дугогодишња сарадња и програми са студентима

Уназад већ десет година Библиотека „Димитрије Туцовић” у Лазаревцу има изузетну сарадњу са Центром за развој каријере, а кроз њихов програм ангажовали смо, сваке године, два или три студента током летњих месеци. Они су нам били велика помоћ у обављању библиотечких послова, реализацији летњих радионица и програма. Свакодневно прилагођавање компјутеризацији, праћење нових медија, ажурирање друштвених мрежа као и пружања услуга преко интернета довело је до потребе за ангажовањем нових младих људи за рад у библиотеци. Обучен и искусан кадар је драгоценост институције јер својим квалитетним радом анимирају нове

¹ Јасмина, Нинков. *Библиотеке XXI века* (Београд: Чигоја штампа, 2010), 73.

² Исто, 58.

кориснике и промовишу културно наслеђе. Већ годинама запослени у Библиотеци „Димитрије Туцовић” у марту започињу сарадњу са Центром за развој каријере, прикупљајући елементе за конкурс, пријављујући број жељених места и потребне квалификације студената. Слали смо описе потребних позиција и припремали промо активности, напомињући да је свим полазницима програма, током три месеца трајања праксе, обезбеђена накнада за топли оброк и превоз. Конкурс са свим детаљима о локацијама и позицијама за праксу, описом посла и потребном документацијом налазио се на сајту Центра за развој каријере (<http://www.razvojkarijere.bg.ac.rs/bgpraksa>), а све то смо и ми поставили на сајт Библиотеке (www.bibliotekalazarevac.org.rs). Истицали смо важне датуме везане за процес пријаве, предселекцију, селекцију кандидата, линк ка пријавном формулару за конкурс, као и „Водич кроз конкурс” са позицијама организованим према факултетима.

Након организованог интегралног конкурса, добијали смо збирни извештај о предселекцији и документа која садрже списак предложених кандидата и њихове биографије организоване према дефинисаним позицијама за праксу. Са кандидатима је било неопходно обавити разговор, који је увек користан, односно процес финалне селекције након кога смо имали увид у квалитет кандидата. Ментор је уз помоћ својих одабраних колега обављао разговор, након кога су усаглашавали мишљења и вршили одабир практиканата. Нека од питања која смо најчешће постављали кандидатима су: да ли имају искуства у раду у културним установама, шта би волели да раде у библиотеци, знају ли какви се све послови обављају у нашој установи, имају ли искуства у раду са децом, медијима и старим лицима, шта их посебно интересује да науче да раде...

Записник о спроведеној селекцији и одабраним студентима прослеђивали смо на препоручене мејл адресе, ментори су обавештавали одабране кандидате да су примљени на праксу, честитали им и успостављали договор о почетку сарадње, а Центар је обавештавао студенте који нису одабрани у овом циклусу о резултатима селекције. Ментор је у контакту са студентима, усмерава их када и шта треба да раде, објашњава им потребно и увек им је на располагању. „Реформатори наравно вреднују образовање само по себи, то јест, оцењују га према томе колико појединцима омогућује

развој њихових способности и талената.”³ Полазници овог програма буду обавештени када је планиран први и последњи дан праксе, када се потписују уговори и да су у обавези да фотокопиран или скениран уговор доставе на захтев Центра за развој каријере, као и да су у обавези да након сваког месеца доставе кратак извештај о раду.

„Библиотечки радници, поред одговарајуће стручне квалификације, настављају са усавршавањем у циљу побољшања ефикасности рада, личног развоја и у складу са промјенама у окружењу”.⁴ Библиотека „Димитрије Туцовић” као институција културе, уметности и образовања својим корисницима поред основних библиотечких услуга организује и пригодне програме, едукацију и радионице. Библиотека се данас прилагођава савременим потребама корисника који желе да се друже у библиотеци, чују нешто ново, едукују се и забаве. У разговору са новим младим колегама ментор схвата у којим пословима они могу највише истаћи своје способности, таленте и организацију. Неки су сређивали фонд, други штампали и лепили кодове на књиге уз ажурирање базе, неки радили са корисницима, а одређени осмишљавали и водили летње радионице. За почетак рада увек смо имали минимум програмских ресурса као што су простор, столице, столови, потрошни материјал, папир, оловке, бојице, озвучење и лаптоп. Уз креативност, вољу запослених и предусретљивости студената осмишљавали смо разне програме као што су „Читање бајки”, „Заиграј, запевај да видим одакле си”, „Са књигом је лепше”. Неопходно је да запослени, а пре свега ментор и студенти раде као тим, како би се успешно спроводила мисија и циљ библиотечког пословања. Практиканти који су одлично обављали послове истицали су да се осећају испуњено, задовољно, озбиљно и сврсисходно. Добри примери заједничког рада су летње радионице у којима су студенти са нама читали деци бајке, затим их препричавали и илустровали. Били су ангажовани и око фотоконкурса „Са књигом је лепше” јер су ажурирали пристигли материјал, одговарали на мејлове и организовали жирирање. Студенткиња које је волела фолклор и народну традицију, у договору са ментором, организовала је радионицу на којој су деца учила наше обичаје, као и да играју коло и облачила су народну ношњу. Све научено су показали на завршној приредби „Жен’ се Миле док си леп”.

³ Гиденс, Ентони, *Социологија* (Подгорица: ЦИД, 1998), 263.

⁴ Билбија, Биљана, *Основи библиотекарства* (Бања Лука: Глас српски-Графика, 2004), 214.

При крају једног циклуса програма Бг пракса, схватили смо да су се не само ментори, него сви запослени свакодневно ангажовали да младим колегама пренесу практична знања и помогну им у савладавању различитих изазова са којима су се сретали на радном месту. Ментори су проводили одређени временски период радећи са практикантима, посматрали их у радном окружењу, након чега су попуњавали евалуациони формулар о учинку студената, о томе шта је било добро, а шта би практикант требало да промени у будућем раду и да ли би неком продужили ангажовање на пракси, уколико се за то створе услови.

Лепа страна ове сарадње је, како су истицали полазници, њихов осећај прихваћености, разумевање и припадање колективу. Најчешће су студенти који већ годинама долазе у Библиотеку били део овог програма, а ми смо се увек трудили да им покажемо да су део наше установе, да су наши пријатељи који су нам помагали у организацији годишњица и других важних догађаја и након завршене праксе. За рођендане и на крају програма поклањали смо им књиге, карте за позоришне представе смо им радо уступали и позивали их када смо организовали одређене обуке. Сви полазници су награђени бесплатним чланством. Библиотека је место где се људи сусрећу, друже и стичу нова искуства. Стало нам је да чујемо шта млади имају да кажу и предложе за допринос библиотеке јер смо ми увек спремни да помогнемо протоку њихових идеја, интерактивности и комуникативности у заједници, тако да је ова сарадња била на обострано задовољство.

У раду су коришћене фотографије из ауторове приватне архиве.

Управа Града Београда, Центар за развој каријере и саветовање студената Универзитета у Београду сваке године су позивали менторе и практиканте на свечано уручење потврда студентима у оквиру програма Универзитетске радне праксе у свечаној сали Скупштине града Београда. Ми смо се сваке године радо одазивали позиву, присуствовали свечаности и успостављали лични контакт са људима са којима најчешће путем мејлова комуницирамо и одржавамо успешну сарадњу већ годинама.

Закључак

Циљ програма Бг праксе је да млади стекну практична знања, вештине и релативно радно искуство током студија, унапређујући своје академско образовање. Препознавање важности идеје да концепт друштвено одговорног пословања постане интегрални део пословних стратегија библиотека, подстакла нас је да одржавамо овај вид сарадње. До сада је кроз програм Бг праксе прошло близу 2000 студената са 27 факултета Универзитета у Београду. У претходним годинама Библиотека „Димитрије Туцовић” је ангаžовала 14 студената. Ове године је због појаве вируса обустављена пракса, али се надамо да ће се након изласка из ове ситуације наћи начин за спровођење овог вишестраначки корисног програма. Добре примере рада са младима сваке године наводимо у извештајима о раду, многобројне фотографије њиховог ангажовања на радионицама и програмима су сведоци тога, а њихове изјаве медијима допуњују узајамну архиву.

На крају можемо дати и одговор на питање да ли и какву корист од ове праксе имају библиотеке. Повећана посета, већи број уписаних чланова, навикавање младих да нам се придруже у библиотеци, добар углед међу осталим културним институцијама, много обављеног административног посла су само неки од показатеља колико је овај програм допринео раду наше установе.

Литература:

1. Билбија, Биљана, *Основи библиошкарства*. Бања Лука: Глас српски, 2004.

2. Брофи, Питер, *Библиотека у двадесет њрвом веку*. Београд: Слио, 2005.
3. Гиденс, Ентони, *Социологија*. Подгорица: ЦИД, 1998.
4. Нинков, Јасмина, *Библиотека XXI века*. Београд: Чигоја штампа, 2010.

Summary: The Library „Dimitrije Tucović” is a cultural institution that strives to provide the highest quality services and a rich offer of diverse content to users of all ages in accordance with its resource capacity. This requires the library to be open to users and the community, and for that synergy to help revitalize it. The aim of this paper is to draw attention to the role, importance and good examples of the Bg practice program in which students of the University of Belgrade are engaged, whose work participates in the progress and development of many public companies. Bg internship enables students to do professional internships and gain practical knowledge, skills and relevant work experience during their studies and thus improve their academic education. I would like to share the experience I gained working over the years as a mentor to students who attended this program.

Key words: practice, students, library, programs, interns